

Utlendingsdirektoratets hørings svar - Hevet botidskrav for permanent oppholdstillatelse

Vi viser til departementets høring av 27. mars i år på endringer i utlendingsloven, utlendingsforskriften og statsborgerloven om hevet botidskrav for permanent oppholdstillatelse.

Utlendingsdirektoratet (UDI) vil innledningsvis bemerke at departementet i denne høringen ikke har kommet med forslag til endringer i lengden på førstegangstillatelser eller fornyelser. UDI mener at det bør innføres en hovedregel om at førstegang oppholdstillatelser gis for tre år, og at det heller gis tillatelser av kortere varighet der kontrollhensyn tilsier det. Når man hever botidskravet for permanent opphold, vil behovet for et mindre byråkratisk regelverk bli enda viktigere. Vår erfaring er at de aller fleste fornybare tillatelser faktisk fornyes. Vi mener derfor at tillatelser med lengre varighet vil være et effektiviseringstiltak for hele utlendingsforvaltningen, samtidig som det vil oppleves som ressursbesparende, effektiviserende og enklere for søkerne. I saker der vi i dag allerede gir en tillatelse for tre år, mener UDI at det med utvidet botidskrav kan gis tillatelse for fem år. Dette vil særlig være hensiktsmessig i beskyttelsessaker. Slik fornyelsesreglene for denne type tillatelse er i dag, så *skal* en tillatelse etter utlendingsloven (utl) § 28 fornyes med mindre det er grunnlag for opphør eller tilbakekall etter utl §§ 37 eller 63. Vi foretar ikke i dag en ny vurdering av beskyttelsesbehovet ved fornyelse av oppholdstillatelser etter utl § 28, så lenge det ikke er grunnlag for opphør eller tilbakekall. Dette kan imidlertid bli endret i framtiden når tilleggsavtalen mellom regjeringspartiene og Venstre og Kristelig folkeparti blir iverksatt.

UDI har ellers følgende merknader til forslagene til endringer:

1. Botidskravet

a. Formål med økt botidskrav

Departementet skriver i sitt høringsbrev at et økt botidskrav blant annet innebærer at utlendinger som ikke lenger har oppholdsgrunnlag etter 3-4

år med det nye forslaget vil måtte forlate riket. Forslaget bidrar dermed til en regulert og kontrollert innvandring i samsvar med hensynene bak utlendingsloven og –forskriften. UDI har ikke innvendinger til dette, men vil opplyse om at de aller fleste som får avslag på søknad om permanent tillatelse, får fornyet sin tillatelse i stedet eller får ny tillatelse på nytt grunnlag. Av de 1065 personene som fikk avslag på søknad om permanent tillatelse i fjor, var det om lag 180 personer som ikke fikk ny tillatelse (35 av disse ble utvist). Tallet må antas å stige med økt botidskrav fordi økt botid øker sannsynligheten for at utlendingen ikke lenger fyller vilkårene for tillatelsen. Vi antar likevel at antallet som ikke får ny tillatelse fortsatt vil være lavt. Dette tallet kan også tenkes å variere noe i ulike perioder, for eksempel kan man tenke seg at det i perioder med høy arbeidsledighet blant faglærte vil være flere som ikke vil ha oppholdsgrunnlag etter 3-4 år i Norge. Tallene fanger ikke opp de som ikke har søkt om permanent tillatelse og som har forlatt landet fordi de ikke lenger har oppholdsgrunnlag.

Et annet formål med hevet botidskrav er å stille strengere krav til utlendingensandel over en lengre periode. Som tidligere opplyst, har politet anslått at det som følge av økt botidskrav vil opprettes om lag 160 nye utvisningssaker i året. Dette anslaget forutsetter at adgangen til utvisning blir uendret selv om strafferammene i noen bestemmelser i ny straffelov er endret, jf. forslag til endringer i utlendingsloven som følge av endrede strafferammer som nå også er ute på høring, deres ref. 15/2562.

a. Opphold utenfor riket

I utgangspunktet er UDI av den oppfatning at det ikke er nødvendig å ha vilkår knyttet til utenlandsopphold når det gjelder bestemmelsen om permanent tillatelse. Det er et vilkår for å få permanent tillatelse at utlendingen fyller vilkårene for midlertidig tillatelse. For å fylle vilkårene for midlertidig tillatelse ligger det – i tillegg til de øvrige vilkårene for å få oppholdstillatelse – allerede et krav om oppholdstid i Norge, og dette er foreslått skjerpet, se under. Vi mener det derfor er unødig kompliserende og ressurskrevende å stille ytterligere krav med hensyn til utenlandsopphold for å få permanent tillatelse.

Departementet foreslår en innskjerping i kravet om opphold i Norge for å få permanent tillatelse. Etter dagens regelverk kan en utlending oppholde seg i gjennomsnitt om lag 2 måneder og 20 dager i utlandet i året uten å miste retten til permanent tillatelse. Dette er foreslått innskjerpet til i gjennomsnitt 6 ukers fravær i året. Samtidig er det foreslått at søkere med tillatelse som faglært eller med tillatelse etter utlendingsforskriften (utf) §§ 6-19 eller 6-20, kan oppholde seg i utlandet i minst 13 måneder av femårsperioden. UDI mener at dette kan gi urimelige utslag i enkeltsaker. For eksempel vil det innebære at det ikke vil være rom for utenlandsopphold i forbindelse med jobb for andre enn faglærte m.v. dersom ordinær ferie tilbringes i utlandet. Dette utelukker også at personer som har kommet på annet grunnlag, for eksempel familieinnvandring eller beskyttelse, og som har arbeid som innebærer utenlandsopphold av lengre varighet enn 6 uker i året, får permanent tillatelse. De vil dermed

heller ikke få statsborgerskap, jf. statsborgerloven § 7 første ledd bokstav d.

Utenlandsopphold har også selvstendig betydning etter statsborgerregelverket ved at opphold i utlandet trekkes fra den totale botiden i Norge. Videre kan man oppholde seg i utlandet i inntil to måneder per kalenderår uten at utenlandsoppholdet får betydning. Hensynet til sammenheng i regelverket tilsier at man samordner vilkåret om oppholdstid og tilknytning til riket i de ulike bestemmelsene i utlendingsloven og statsborgerloven.

Vi viser for øvrig til tidligere innspill vedrørende vilkåret om utenlandsopphold og samordning av bosattbegrepet i vårt brev til departementet av 13. juni 2012.

b. Muligheten til å kontrollere reiser

Vi ser allerede i dag at reiser innad i Schengen-området er vanskelig å fange opp fordi det ikke foretas noen passkontroll – og dermed ingen stemping av reisedokumentene – ved slike reiser.

Dersom forslaget til Entry Exit System (EES) blir vedtatt i EU, blir det heller ingen stemping ved passering av ytre Schengen-grense. En konsekvens av dette vil være at vi i enda større grad vil måtte bygge på søkerens egne opplysninger om opphold i utlandet.

c. Unntak fra oppholdskravet - utlendingsforskriften § 11-4

Utlendingsforskriften av 1990 § 45 ga adgang til å gjøre unntak fra vilkåret om utenlandsopphold etter § 44. Unntaksbestemmelsen i tidligere utlendingsforskrift er i utgangpunktet videreført i gjeldende utlendingsforskrift § 11-4, men bestemmelsen er formulert noe annerledes. UDI har tolket endringen i ordlyden som en innsnevring av adgangen til å gjøre unntak fra hovedregelen. Etter vårt syn er det ikke lenger adgang til å gjøre unntak fra andre vilkår enn botidskravet etter denne bestemmelsen. Dermed kan vi ikke fravike reglene om maksimalt tillatt opphold i utlandet selv om søkeren for eksempel har hatt langvarig opphold i Norge med tillatelse eller det foreligger sterke rimelighetsgrunner.

Utlendingsnemnda har en annen tolkning av gjeldende regelverk og begrunner dette med at innsnevring av adgangen til å unnta fra hovedvilkårene for permanent oppholdstillatelse ikke er drøftet i forarbeidene til ny utlendingslov. UNE viser i sine vedtak til at dette taler for at hensikten var å videreføre tidligere bestemmelse og at det derfor kan gjøres unntak fra vilkårene i utlendingsloven § 62 første ledd bokstav a-d, selv om dette er i strid med ordlyden i utlendingsforskriften § 11-4.

UDI mener at ordlyden i utf § 11-4 bør endres slik at det fremgår tydelig hvilke vilkår i utlendingsloven § 62 det er adgang til å gi unntak fra.

Vi ønsker også å påpeke at personer som søker om fornyelse av sin tillatelse mer enn tre måneder etter utløpet av tidligere tillatelse, må begynne på nytt med opptjening av tre års botid. Når man hever kravet til botid fra tre til fem år, vil disse personene måtte vente i fem nye år før de fyller vilkårene for permanent oppholdstillatelse, uavhengig av hvor mange år de allerede har oppholdt seg i Norge med tillatelse. Vi anser derfor at det vil oppstå flere tilfeller der det blir aktuelt å innvilge permanent oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 11-4 første ledd bokstav a på grunn av langvarig opphold i riket.

1. Krav til faktisk opphold i Norge som vilkår for midlertidig tillatelse

a. Vilkår om ni måneders opphold

Etter dagens praksis krever UDI at utlendingen skal oppholde seg minst halve året i Norge for å få oppholdstillatelse, og vi kan kontrollere dette gjennom bostedsregistrering i folkeregisteret. Praksisen er ikke lovfestet, men innfortolkes i vilkåret om oppholdshensikt. Departementet foreslår at vilkåret om faktisk opphold lovfestes, og at kravet settes til ni måneder i Videre foreslås det at utlendingsmyndighetene kan gjøre unntak fra kravet til faktisk opphold i Norge dersom formålet med tillatelsen tilsier opphold av lengre varighet utenfor Norge:

«Dette kan eksempelvis være tilfelle for enkelte arbeidsinnvandrere med betydelig reisevirksomhet i sitt arbeid, herunder faglærte og tjenesteytere, studenter med feltarbeid i utlandet mv.»

Vi er i positive til at vilkårene for å få tillatelse lovfestes. Et nimumåneders krav vil imidlertid innebære flere vurderinger og økt tidsbruk i saksbehandlingen fordi man ikke lenger kan basere seg på opplysninger fra blant annet folkeregisteret om at søkeren er bosatt i Norge. UDI vil nå i større grad enn tidligere måtte kontrollere søkers utenlandsopphold, noe som ikke alltid er enkelt. Vi viser blant annet til punktet om kontroll av reiser til utlandet over.

Ordlyden er videre vidt formulert, og kan bli vanskelig å praktisere. Spesielt ved tjenesteyting for internasjonale selskaper er det ikke uvanlig å sende personer til utlandet i lengre perioder for å jobbe. Tillatelsen søkes for et lengre tidsrom for å kunne disponere sine ansatte på en effektiv måte i tråd med selskapets behov. Det bør fremgå i retningslinjer om dette skal inngå i begrepet «reisevirksomhet».

Det bør også klargjøres hvordan nimumånedersregelen skal praktiseres ved tillatelser av kortere eller lengre varighet enn ett år. Betyr dette at man skal være i Norge i minst ni måneder i *enhver* ettårsperiode? Skal kravet vurderes for et kalenderår?

I arbeids- og studiesaker kreves det som et utgangspunkt heltidsarbeid eller heltidsstudier i Norge for å få oppholdstillatelse. Gjennom disse vilkårene er allerede kravet om opphold i Norge i utgangspunktet ivarettatt. UDI gir i noen tilfeller tillatelse til faglærte og tjenesteytere selv om det konkrete tilbudet om heltidsarbeid eller konkret oppdrag ikke er sammenhengende. Det gis også enkelte tillatelser til faglærte når en ikke ubetydelig andel av arbeidet skal

utføres utenfor Norge. Vi antar at det er ønskelig å videreføre UDIs praksis med å gi tillatelser i slike tilfeller, uten at kravet om oppholdstid skal hindre dette.

a. Unntak fra kravet om faktisk opphold på ni måneder

Departementet foreslår at det kan gjøres unntak fra kravet om ni måneders opphold når formålet med tillatelsen tilsier noe annet. Vi mener den foreslåtte ordlyden er for upresis og dette gjør bestemmelsen vanskelig å praktisere. Da det er vanskelig å forutse behovet for unntak, mener vi det er mer hensiktsmessig å presisere unntakene i forskrift enn i selve loven, eventuelt at UDI gis myndighet til å utarbeide nærmere retningslinjer for dette.

Det er i høringsbrevet spesifisert at unntakene bør gjelde eksempelvis enkelte arbeidsinnvandrere med betydelig reisevirksomhet i sitt arbeid, herunder faglærte og tjenesteytere. Vi er enige i at kravet om ni måneder opphold i Norge ikke bør stilles for alle arbeidsinnvandrere. Vi vil særlig nevne to grupper der det bør være unntak:

Unntak for faglærte med tillatelse etter utlendingsforskriften (utf) § 6-1

Faglærte vil i kraft av de foreslåtte reglene om opphold utenfor riket kunne ha opp til fire måneders opphold utenfor riket i gjennomsnitt og fortsatt fylle vilkårene for permanent oppholdstillatelse. Dette innebærer at det bør gjøres unntak fra kravet om faktisk opphold i ni måneder for denne gruppen. Det er heller ikke slik at reisevirksomheten nødvendigvis er jevnt fordelt i alle år. Det vil kunne forekomme at en arbeidsgiver sender en faglært på oppdrag i utlandet i en stor del av året ett år, mens han er mer i Norge de øvrige årene i opptjeningsperioden. Arbeidsgivers behov blir best ivaretatt dersom det ikke settes en nedre grense for hvor mye en faglært må oppholde seg i Norge i per år.

UDI gir i dag tillatelse til noen faglærte selv om det konkrete tilbudet om heltidsarbeid ikke er sammenhengende. Hvilke tilfeller dette gjelder er regulert i UDIs rundskriv 2014-018. Dersom departementet ønsker at disse også i fremtiden skal få tillatelse, bør det gjøres unntak om kravet om faktisk opphold også for disse personene.

Unntak for tjenesteytere med tillatelse etter utf § 6-13

Dagens praksis om at utlendingen må oppholde seg minst seks måneder per år i Norge, har ikke vært praktisert som en forutsetning for oppholdstillatelse etter utf § 6-13 (tjenesteytere). Vi kan for eksempel gi tillatelse selv om vedkommende befinner seg her på rotasjonsbasis, og dette utgjør mindre enn seks måneder per år. Dersom oppdraget innebærer at utlendingen skal oppholde seg i Norge i perioder, men atskilt av lange opphold i utlandet, gis det imidlertid bare for den første perioden i Norge.

Det er ulike årsaker til at en del tjenesteytere ikke oppholder seg i Norge i hele tillatelsesperioden. Noen blir sendt til å utføre arbeid i utlandet, som oftest hjemlandet, og skal deretter komme tilbake til Norge. Andre blir sendt til hjemlandet fordi oppdraget slutter tidligere eller fordi man av andre grunner ikke har et aktuelt behov for arbeidskraften. Vi mener at denne

gruppen tjenesteytere således skiller seg fra gruppen som har tillatelse etter utf § 6-1. Tilsvarende gjelder ved tillatelser etter utf § 1-11.

For å unngå misbruk av bestemmelsen, foreslår vi at unntak fra kravet om ni måneders opphold for tjenesteytere ikke skal omfatte mer enn det som er regulert gjennom utl § 24 første ledd d og utf § 6-13 fjerde ledd, der det gis adgang til å gi tillatelse selv om oppdragstilbudet ikke er sammenhengende. Disse unntakene anser vi som tilstrekkelige for å ivareta oppdragsgivernes behov for fleksibilitet.

2. Tilleggstid i saker om permanent tillatelse

UDI mener at utgangspunktet for beregning av tilleggstid bør presiseres ytterligere når vilkåret om at tilleggstiden tidligst beregnes fra søknadstidspunktet fjernes. Bakgrunnen for at dette vilkåret ble tatt inn i utlendingsforskriften var problemer med å fastslå tidspunktet for når de øvrige vilkårene for permanent opphold var oppfylt. En generell regel om at tilleggstiden beregnes fra tidspunktet de øvrige vilkårene er oppfylt skaper problemer der det for eksempel foreligger uavgjort straffesak, uavgjort utvisningssak eller der det er andre grunner til at de øvrige vilkårene for permanent oppholdstillatelse ikke er oppfylt.

Vi foreslår en presisering om at tilleggstiden beregnes som et tillegg til den ordinære botiden, og foreslår at tilleggstiden beregnes *fra tidspunktet vilkåret om oppholdstid* tidligst er oppfylt.

3. Utledning som utsettes for mishandling i samlivet – forslag til tiltak

Departementet vil i forbindelse med høringen særskilt vurdere konsekvensene av et hevet botidskrav for personer som utsettes for mishandling i samlivsforholdet, og vurdere behovet for avbøtende tiltak. Departementet ber i høringsbrevet særlig om høringsinnspill knyttet til problemstillingen.

UDI mener at vår praksis i saker som behandles etter mishandlingsbestemmelsen ikke er for streng. Bestemmelsen har også et potensiale for å bli misbrukt, og det er derfor viktig å ha gode retningslinjer som sikrer at man fanger opp de tilfellene som er reelle. Det er likevel en utfordring at rettighetene som bestemmelsen gir ikke er tilgjengelig for de aktuelle personene, blant annet fordi de ikke er kjent med bestemmelsen, eller det er vanskelig å søke eller forklare seg. Når botidskravet for permanent oppholdstillatelse økes til fem år, får dette enda større konsekvenser for utledningen. Tiltakene bør, slik vi ser det, særlig rettes mot informasjon til søkerne og for å styrke opplysningen av søknader om oppholdstillatelse på grunnlag av mishandling i samlivet.

Flere av UDIs innspill under er i tråd med innspill vi tidligere har gitt til departementet i arbeidet med handlingsplanen mot vold i nære relasjoner og likestillingsmeldingen. Vi har samlet våre innspill i tre punkter:

a. Styrket informasjon

UDI mener det er behov for å styrke informasjonen om aktuelle bestemmelser om opphold i Norge for personer utsatt for vold i nære relasjoner. Vi vurderer det som et viktig tiltak å gi kunnskap om rettigheter og tiltak på utlendingsfeltet, både til personer som nylig har kommet til Norge på familieinnvandring og til aktører som bistår dem. Krisesentre og helsestasjoner kan være aktuelle steder for å gi slik informasjon. Vi har allerede revidert informasjonen på våre nettsider om muligheten for opphold på selvstendig grunnlag etter mishandling. Vi viser videre til oppdrag til UDI fra Justis- og beredskapsdepartementet av 5. mai 2015 (deres ref: 14/8281). Oppdraget gjelder oppfølging av tiltak 1 (tiltaksplan for forebygging) i Regjeringens handlingsplan mot vold i nære relasjoner (Et liv uten vold) (2014-2017). I løpet av 2015 skal UDI utvikle

- informasjonsmateriell og en strategi for informasjonsformidling til personer som søker om eller har fått oppholdstillatelse i familieinnvandring
- opplæringstiltak i utlendingsforvaltningen og andre relevante instanser som møter og bistår voldsutsatte.

UDI vil også vurdere behov for videreføring av informasjons- og kompetansehevingstiltak etter oppdragsperioden.

a. Tiltak for å sikre at søkerne får ivaretatt sine rettigheter

UDI mener departementet bør vurdere tiltak for å styrke opplysningen av sakene, samt sikre at søkerne får ivaretatt sine rettigheter etter utlendingsregelverket:

- Vi mener det er en utfordring at personer som søker om oppholdstillatelse på grunnlag av mishandling ikke har rett til tolk i medhold av utlendingsloven § 81 første ledd. Søkerens forklaring er helt sentral ved vurderingen av søknader etter mishandlingsbestemmelsen. Rett til tolk forutsetter friske midler til politiet som forberedende organ.
- I mange saker i dag er intervju av søkeren det eneste grunnlaget for opplysninger som søknaden kan vurderes etter. Søkeren er derfor avhengig av å gi en forklaring som beskriver hva søkeren ble utsatt for i samlivet, noe som kan være vanskelig for enkelte. Det kan derfor være behov for å få inn flere typer informasjon. Det bør vurderes å utvide utlendingsloven § 85 slik at det kan innhentes slike opplysninger også i saker etter utlendingsloven § 53 første ledd bokstav b. Slik informasjon kan bidra til å tydeliggjøre om søkeren er utsatt for mishandling i saker der søkeren ikke klarer å forklare seg om dette på en god nok måte. Videre bør det gis hjemmel til å innhente opplysninger fra en eventuell anmeldelse. Avhør i straffesaken vil normalt være tatt nærere i tid enn intervju i utlendingssaken, og det vil normalt inneholde alle relevante opplysninger. Godt opplyste saker vil også

medføre en mer effektiv saksbehandling og bidra til at UDI gir tillatelse til de personene som bestemmelsen er ment å ivareta.

- Vi mener også det kan være behov for en felles instruks til UDI og politiet (utlending og påtale) for å sikre en mer helhetlig håndtering av sakene og et styrket samarbeid. En felles instruks kan gi nærmere retningslinjer for prioritering og utredning av slike saker, involvering av hjelpeinstanser som den voldsutsatte har vært i kontakt med (dokumentasjon i sak), særlige krav til utredning og vurdering av saker der barn er involvert (både der barnet selv er mishandlet og der barnet opplever vold i hjemmet), utlevering av eventuell informasjon fra politiet til UDI (anmeldelse, politirapport), og rutiner for politiets oppfølging av eventuell anmeldelse/opplysninger fra UDI om straffbare handlinger i slike saker. Et styrket samarbeid mellom UDI, politiet (utlending og påtale), aktuelle hjelpetiltak (krisesentre mv.) og barnevernet, som ledd i få opplyst saken og bistå utsatte, kan etter vår vurdering bidra til å sikre at søkerne får ivaretatt sine rettigheter.

b. Gjennomgang av regelverket

Vi foreslår at departementet gjennomgår regelverket og vurderer behov for en tydeliggjøring av mishandlingsbestemmelsen i utlendingsloven § 53 første ledd bokstav b og praktiseringen av den. Vi mener det er viktig at bestemmelsen er tydelig og bidrar til forutsigbarhet for den aktuelle målgruppen og hjelpeapparat med hensyn til hvem som omfattes og hvilke vurderinger som vektlegges. Vi mener det også er hensiktsmessig å gjennomgå bestemmelsen i lys av andre lands praksis og internasjonal rettsutvikling.

Praktiseringen av bestemmelsen har gitt Utlendingsdirektoratet erfaringer knyttet til avgrensinger og problemstillinger som bør avklares. Vi har tidligere rapportert om at det kan være behov for å vurdere nærmere hvilken *personkrets* som skal omfattes av mishandlingsbestemmelsen. Dagens bestemmelse avgrenser for eksempel personkretsen til voldsutsatte i samlivet, og omfatter derfor ikke personer som er utsatt for mishandling fra svigerfamilie eller andre medlemmer av husholdet i en storfamilie.

4. Statsborgerskap

Beregning av oppholdstiden

Oppholdstid etter statsborgerregelverket regnes i utgangspunktet fra søknadstidspunktet, jf. statsborgerforskriften § 3-2. Ved søknad om permanent oppholdstillatelse regnes imidlertid oppholdstiden fra tidspunktet de fikk innvilget tillatelse som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse, jf. utf § 11-2 annet ledd. Unntak er gjort for personer som har fått tillatelse etter utl § 28 annet ledd (beskyttelse). I disse tilfellene beregnes oppholdstiden fra søknadstidspunktet.

UDI mener at tidspunktet for beregning av oppholdstiden bør samordnes i de to regelverkene. Ulikhetene får for eksempel betydning for statsløse. Vi ser at en relativt stor andel av de statsløse som søker om norsk statsborgerskap kom til Norge som asylsøkere uten at de fikk innvilget tillatelse etter utl § 28 annet ledd. Denne gruppen har rett til statsborgerskap etter fem års botid i Norge. Det kreves imidlertid at de fyller vilkårene for permanent tillatelse. Hvilket tidspunktet de fyller botidskravet etter utlendingsloven § 62 første ledd vil avhenge av hvor lang tid som ble brukt på behandling av førstegangssøknaden om asyl. Denne perioden vil komme i tillegg til de fem årene med faktisk botid som kreves for at vilkårene for permanent opphold skal være oppfylt.

Krav om å være bosatt i riket

Det fremgår videre ikke av høringsnotatet hvorfor vilkåret om at barnet må være bosatt i Norge ikke skal gjelde barn født i Norge med en forelder som innvilges permanent oppholdstillatelse eller norsk statsborgerskap. Kravet om at søkeren skal være bosatt i riket gjelder for alle andre bestemmelser i statsborgerloven kapittel 3, og det er i utgangpunktet heller ikke åpnet for at søknad om statsborgerskap kan fremmes fra utlandet. Vi er usikre på om dette er utelatt med hensikt og foreslår at vilkåret om å være bosatt i Norge også skal gjelde for denne gruppen.

5. Overgangsbestemmelser

Vi støtter forslaget om at endringene gjelder søknader som er innlevert etter ikrafttredelsen. Vi mener imidlertid at det er problematisk at endringen også skal gjelde søknader som er innlevert før endringsloven trer i kraft dersom søkeren ikke fyller botidskravet etter gjeldende bestemmelse ved *søknadstidspunktet*. Med en slik bestemmelse vil saksbehandlingstiden få stor betydning for hvilke vilkår som gjelder dersom søknaden er fremmet like før treårskravet var oppfylt. I stedet foreslår vi at endringene skal gjelde for søknader som fremmes før ikrafttredelsen, men der kravet om oppholdstid ikke var oppfylt *på tidspunktet endringsloven trådte i kraft*. På den måten unngår man at enkelte personer fremmer søknad for tidlig, for å få kortere krav til botid, samtidig som man unngår å komplisere saksbehandling og informasjonsarbeid mer enn nødvendig.

Vi mener også at det må fremgå tydelig, for eksempel i ikrafttredelsesrundskriv, hvilke av endringene som regnes som endringer i botidskravet og som derfor gjelder for søknader *fremmet* etter ikrafttredelsen, og hvilke endringer som vil gjelde for søknader som *avgjøres* etter ikrafttredelsen. Det fremgår ikke klart i høringsnotatet.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene

I høringsnotatet er det forutsatt at tillatelser skal gis av samme varighet som i dag. Dette vil innebære betydelig økte kostnader som en følge av en stor økning i antall fornyelser og en økning i antall utvisningssaker. Vi viser til egen korrespondanse med departementet om dette. I tillegg vil innføringen av et krav om ni måneders opphold i Norge per år innebære økt tidsbruk ved behandling av disse sakene.

I tillegg til økte ressurser til behandling av fornyelser av tillatelser og reisedokumenter, vil et økt botidskrav også medføre økte ressurser til å besvare henvendelser fra brukerne angående saksbehandlingstider og rettigheter til blant annet å arbeide mens søknaden er til behandling. Vi bruker allerede i dag en stor del av våre ressurser til å besvare slike henvendelser.

Med hilsen

Frode Forfang
direktør

Stephan Mo
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk i Utlendingsdirektoratet og har derfor ingen signatur. Brevet sendes kun elektronisk.